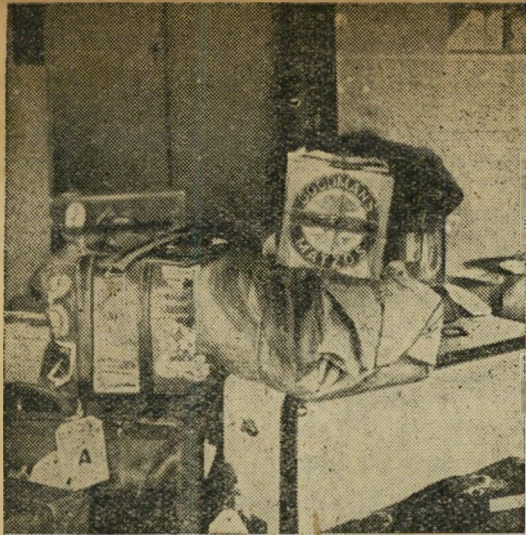

בצל פרעה

„מצות תה“ לפסח

התיירים האמריקניים סבורים כנראה שאפילו מצות אין לנו והביאו אתם חבילה. ולא מצות סתם אלא מין משריח "מצות תה".

הצולם: שטרנברג

את ההמונים הרחבים. חוקר אחר נתגלגל מן המדרגות במסיבות משונות עד למאד ונהרג בו במקום. האיש שהתקין את תות-אנך-אמון כמוזיאון, איבד את ידו הימנית. הספינה, שהייתה עבירה את הגופה החנוטה על פני הים התיכון, טבעה כעבור זמן מה, והחדר, שבו הטמינו את החנוט עלה באש, שאיש לא ידע מקורה. אפילו מוסוליני נבעת מיד הגורל ונתפס לאמונה הספלה: בחצות הלילה הזעיק את שומרי ראשו, שיוציאו ללא דיחוי את הגופה החנוטה, שניתנה לו במתנה. והאגיפטולוג הנודע וייט איבד את עצמו לדעת והשאיר פתק זעיר, שבו נרשמו המלים: „ידעתי יפה, שמארת פרעה שרויה עלי ורודפת אותי כצל...“.

ראובן, בן החייט החייטצ'פלי, לא ידע כמוכן על כל אותה הפרשה. אך גם הוא היה חודר הרגשה, כי למן הרגע הראשון שחנוטי הפרעונים נתגלו לעיניו רודפת אותו רוח פרעה. רעיון מוזר החל מנקר במוחו ולא נתן לו מרגוע. הוא קרא ושינן שוב ושוב את סרשת „ציאת מצרים“, בספר שמות כדי להבהיר לעצמו את תנאי חייהם של בני עמו תחת משטר הדיכוי הפרעוני. כלום באמת היה רעמסט היטלר במה? דורה ראשונה? כלום הנגישה בעם והעבדות בפרך, בחומר ובלבנים, כדי לבנות את פיתום ורעמסט, לא היו אלא ציוני-דרך לנאצים שיכפו על היהודים משטר של עבודת-אונס? והרי דוקא במוזיאון הבריטי ראה את גופתו החנוטה של רעמסט! 400 שנה התענגה העם העברי תחת עול נוגשים עד שקם להם משה הגואל, ומה עונש ניתן לפרעה הרשע? דמו רתח בו למראה השלוחה, שבה הועמדו הפרעונים הקדמונים בהיכלות המוזיאון המפואר, כאי-לו הדימוקרטיות של היום מן ההכרח שתסוגנה לעריצים בשכבר הימים! מחנות הבלהה הבעיתוהו. היתומים האומללים, פליטי החרב מגרמניה, היו תמיד לנגד עיניו. הרדפת החולנית ניכרת מעתה בכל הליכות חייו. כלום אין בכך משום התגרות בחוקי הנצח והאלהות מצד הפרעונים לתבוע לעצמם חיי עולם?

שבועיים ימים התהלך ראובן קודר-נית ונפשו לא ידעה מנוח. חירותו פניו הלך ורב. עיניו החלו נעות ללא הרף ושנתו נדה עליו. גופו הצטמק והלך משום שלא הגיש פת לחם לפיו. הוא היה אחוז קדחת הנקמה, תקפוהו

(המשך בעמוד 12)

תקליטים
באר, בטהובן, אופרות, אופרות, רוסים, רוסים, רדיו אוניו - רובים רח' דינגוף 116, תל-אביב

רי, המכיל בתוכו מאות גופות חנוטות של מלכי מצרים. העינים הן אותן העינים המוקות, אותו החוטם השמי

לקט ממרות

הרבה לבות בעולם נמשכים אל השקיעה הנפלאה והמדאיבה מתוך ערגתם העזה לזריחה.

הרבה לבות בעולם נשארים נודדים כל חייהם על פני ימים ללא חוף, מתוך ערגתם העזה לחוף החלומות המושלם שכמו האוסף אין להשיגו אף פעם.

והרבה לבות בעולם נשארים גלמודים כל חייהם מתוך צפיתם העזה זה לזה, מתוך תקות כגישתם שלא תתרחש אף פעם.

זו היא הטרגדיה של המקבילות הנצחיות...

*

אם תקשיב באישון ליל לקול תרנגול קורא, ויעברו למול עיניך תמונות העבר שחלק, ותשא בתוגא את עיניך אל אותו הכוכב המזוהר באינסוף בלי לדעת למי ולמה, ותזכור את זו שחלפה לעולם, אל תשכח את זו... שחבוא.

*

מה קשה לפעמים דרך בלי... מכשולים.

*

החבור היפה ביותר זהו... דף לבן.

הסימפונייה המושלמת ביותר זוהי... הזומיה.

והאיש המאושר ביותר זהו זהו... שלא גולל.

ואתן האנגיים ואפילו אותו השער-הדליל על הפדחת. מתחיי פניהם יכול אתה לתהות על תכונותיהם הנפשיות ויש באפשרותך לקבוע אם שליטי קדם אלה, שעיצבו את דמות העולם לפני 3.000 - 4.000 שנה, היו אכזריים, רודים בצע או רבי חסד, שעה שאתה מתמהמה רגע קט לפני עדויות היסטוריות אלה, נדמה לך, שרק תרדמה נפלה עליהם. עוד מעט ויקיצו ויפתחו את פיהם לספר לך מתולדות תקופרתיהם ולפענח לך את כל הסודות, שחוקי רי ומנגנו טרם התחקו עליהם.

בשנים האחרונות נוסף על ההיסטוריה של אולם הגופות החנוטות גוון חדש, מסביב לגילוי תות-אנך-אמון נוצרה האגדה של „קללת פרעה“. העתות העולמית עשתה מאגדה זו מטעמים רבים. הכל דיברו על נקמת הפרעונים על כי יד אדם הרהיבה עוז להשביט את מנוחתם הנצחית. אנשים רבים, שעסקו בחפירות קברו של תות-אנך-אמון, בטיפול הגופה החנוטה ובכתיבה עליה, מתו מיתות חטופות ומשונות. הלורד קרבורן, שערך את החפירות במצרים, מת מעקיצת יתוש מצרי, ואף אחיו, שביקר בתוך הפירמידה, נפח את נשמתו שלא בעיתו. עתונאי אנגלי, שהירבה לכתוב על המת ולגלות את סודותיו, נהרג בתאונת דרכים, וזה היה גם גורלה של מבקרת במוזיאון, שלעגה „לאמונה הספלה“, אשר הקיפה

מנת חלקם של העשירים בלבד. יותר מזה: בן העניים מייטצ'פלי, המכילה את עיניו ליד מכונת-התפירה, חש, אולי, במידה רבה יותר של חופש מאשר בעל המניות בעסקי מיליונים. לפחות יום אחד בשנה רואה עצמו החי ייט כאלו יצא משיעבוד מצרים מחודש... דש...

רק לעתים רחוקות היה ראובן נוהג לסייר במערב העיר. מה לו ולעולם ההוא? יודע הוא, כי אלוהים איזוה את משכנו בקרב העניים, יותר מזה: הוא לא חמד בעושר הנוולת מימיו. הרגל-הרעבון הפך אצלו לטבע שני, וטוב היה בכך, סגולה לעינוי הנפש ולהתעלות הנשמה.

רק שאלה אחת הטרידה את הנער בשנים האחרונות: מה יהא על יהדות אירופה? הוא נפגש עם פליטי היטלר ברחובות וייטצ'פלי, — עשירים ואנשי רוח שירדו מגדולתם, ראה בסביבתם וחדר לגורלם. מדי יום ביומו נת-

אותו בחור ישיבה, ראובן היה שמו, שהיה בן חייט והתגורר בעליית-גג באחד הרחובות של וייטצ'פלי בלונדון, לא היה שונה מכל נער יהודי אחר בסביבתו. סנים חיוורים היו לו ועינים עמוקות ודמיוניות, שברק אישוניהן דהה מרוב עבודה. נראה היה, שטחב חדר-לימודיו נותן בו אותות. עולם התלמוד הוציא אותו מתחום המציאות וכלא אותו בין כתלי בית המדרש האפורים והקודרים. רק נשמתו בערה באש ליהטת במסתרים.

פגשתיו במקרה. סרתי לראות את עורך העתון האדישאי „די צייט“. אמרו לי, שהלה טיפוס מעניין הוא — אנארכיסט לשעבר, שהפך לציוני ועתה הוא מטביע את חותמו על „דעת-הקל“ בניטו היהודי במטרופולין האנגלית. את העורך לא פגשתי, אך לפתע הרגשתי בשתי עינים גדולות הסוקרות אותי מכל צד. ראובן עמד בפניית המצרכת ועלעל בגליונות עתונים צהובים ובלים מיושן, כשנודע לו, שמארץ ישראל באתי, פנה אלי בשאלה: — כלום גם בירושלים מתייגעים החייטים היהודים בהשחלת חוט במחט עד שיבוא המשיח?... הוא זקף את קומתו במקצת, עינו אורו, כאילו נתעורר מתרדמת-הזויה, אך עד מהרה חזר למצב של אדישות שבאכזבה, כשלא יכולתי להבטיחו, כי בארץ הקודש כבר חישוב את הקץ...

ראובן הזכיר לי משום-מה את הנער בספורו של פרישמן „תחת-דש“, וכשי סגרתי את הדלת מאחורי הרגשתי, כי זו אינה פגישה האחרונה אתו.

*

בליל הסדר הראשון של מסע עושה את הרחובות היהודים של וייטצ'פלי רוח קודש מיוחדת. האווירה כאילו טעונה חרדה מוררה, חרדת צפייה לבוא התג. בכל ימות השנה נתון היהודי בעולם החולין והטרדות, ואילו הלילה מתגלית ומתערטלת נשמתו היתירה. בכל ימות השנה סואנת שכונת וייטצ'פלי כנהר הסמבטיון, ואילו הלילה משי-תררת בה דומיה חגיגית. שוב אינך רואה את הרחובות הצרים והחשוכים, שוב אינך מרגיש ביהודי כפוף-הגנה, השקוע בעוני מנוול. בליל הסדר חש כל חייט וייטצ'פלי, כאילו היה מלך בארמונו. שולחנותיו ערוכים בכל טוב, האורות מבצבצים מבעד לחלונות הבי-תים והזמירות נובעות מלב מתרונן ועלתי.

מערב לונדון ומזרחה שני עולמות נפרדים הם. האחד מייצג את הזוהר והשפע בחיים; ארמונות מפוארים, עיר שני מופלג, חוסר דאגה ונחוחות. והשני הוא משכן העוני, — מקומות מגוריהם של „בני החורגים“ של אל-היום. כאן אכלה הדאגה המתמדת לפרנסה כל חלקה טובה והפכה את האדם למכונה.

רק בליל הסדר כמעט ולא תרגיש בהבדלי העולמות הללו. החירות אינה

